

իր ժանտ շունչին տակ բոցահեղ
կը հայեցնէր ու կը թաղէր :

և չքերը որ ըսքանչաղին
կը յառին վառ պատկերներուն
Ուր մեծ քերթող մ'իր հոգիին
Հոսեցուցեր է լոյսն համբուն :

Կ'անգիտանան յաճախ թ'աղւոր
Այդ լալսը՝ ցոլքն է հրդեհին
Որով վայրագ մահերը խոր
կը մաշեցնեն անոր հոգին :

ՏԵՐՎԻՇ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵՎՈՑԻ ՄԸ

Նոյեմբեր 21-ի իրիկունը, հարիւր յիսունի
չափ գրադէոներ, արեւետագէտներ եւ արու-
եստաագէտներ՝ ամէն ազգէ՝ հաւաքուեցան Ռո-
սիէիէ Սափանթի ճաշարանը, «Լա Փիլամօ զը-
րական հանդէսին գործնականութեան տաշնեւ
հնգամսակը տօնելու համար ։ Երեկոյցին, որ
կազմակերպուած էր հանդէսին այժմեան
անօրէն Պ. Վարդ Պօլսի նախաձեռնութեամբ,
կը նախապահէին Ռոսիէն արձանագործն եւ Փոլ
Ասան ։ «Լա Փիլամօ», «Մեքսիկա տը Ճրանսի»,
«Ռըվիլ Պլան»-ի եւ ուրիշ քանի մը հանդէս-
ներու հետ, օրկանը եղած է Ֆրանս սկան ճե-
րպոյցն ։ զեղեցիկաբնական ձգտումներուն ։

Անտիտի տնօրէնը, որ հրաւիրուած էր
մասնակցելու այդ հացկերոյցին, արտասա-
նեց քաժայածառ մը, որուն թարգմանութիւնը
կը հրատարակենք ստորեւ ։

Տիկիններ, պարոններ,

Ենդրանկալ եմ Պ. Վարդ Պօլսին՝ հաճած ըլ-
լալուն համար զիս հրաւիրել այս հացկերոյ-
ցին ուր մտաւորականներու խումբ մը հա-
ւաքուած է այս իրիկուն տնելու զեղեցիկա-
պիտական արի ճիշդ զոր տասնեւհինգ տարիէ
ի վեր պարգած է «Լա Փիլամօ» ։ Այդ թերթը

«Մեքսիկա տը Ճրանսին» եւ ուրիշ քանի մը
պարբերականներու հետ, նպատած է Ֆրանս
սական արեւետին նոր ու հիմնայի մէկ փու-
լին զարգացմանն ու յաղթանակին ։ Ճրանարայի
մտաւորական կեանքին երեւոյթները բովան-
դակ խորհող մարդկութեան վրայ կը ճառա-
գայթին ու ամենարարժք կարեւորութիւն ու-
նեցող զէպօք կը կազմեն, այնպիսի ամէն
մասերուն մէջ ։ Գեղեցիկութեան ծարաւ բոլոր
մտքերուն համար Վերջին քառորդ զարու Ֆր-
րանսական մտածման աղբիւր, հզոր ու ա՛յն-
քան ճոխ ծագելու որում մը մին է մտաւորական
ամենէն թանկարդին քանձեռքէն որով մարդկու-
թիւնը կարենայ պարծիլ, Հայ գրականու-
թիւնը անոր խորին հրապոյցն ու բեղմնաւոր
ազդեցութիւնը կրած է, ինչպէս եւ օգտուած
էր Ֆրանսական մտածման նախորդ փուլերէն ։
Դատ քաղցր պարտականութիւն մըն է ուրեմն
որ կը կատարեմ այս իրիկուն՝ յայտնելով այսա-
տեղ հայ մտաւորականներուն նրախաղի-
տութիւնը այն ամէն բանին համար զոր կը
պարտին Ֆրանսական մտքին փառաւոր գործին
ռնդհանրապէս, եւ վերջին չորսնին հոյակապ
փթթումին մասնաւորապէս ։

Բայց այս հաւաքումը ինծի կը թուի ունե-
նայ աւելի բարձր նշանակութիւն մըն ալ ։
Ինծի կը թուի թէ զեղեցիկաբնական որոշ
ճիգ մը առնելով, այս ոեղ խմբուած կոչնական-
ները կը փառաբանեն միեւնոյն ատեն նոյն
ինքն իսկութիւնը Արուեստին, այն աստուա-
ծային յատկութիւնը որ մարդն ունի Գե-
ղեցիկութիւն տոնելու ։ Եւ ոչինչ աւելի վե-
հաշուէ թան աշպիտի հանդէս մը ։ Ոչինչ
նաեւ աւելի մխթարել, աւելի կազդուրել է,
անոնց համար որոնք կը տատաղին հրէշային
տղեղութիւններէն, վայրենի անգթութեանէն
կեանքին այնպէս ինչպէս մարդկային անգթ-
տակից մեծատեսնութեան ապուշութիւնը կա-
յացուցած է զայն Մեծ սփոփանք մըն է՝ հառ-
տատել անգամ մը եւս, ու հանդիսաւոր կեր-
պով մը թէ մարդկային ամբողջն անհուն ու
զազրաշտելի ծովին վերեւ, ուր կը ախ-
րապետին անասնական բառութիւն ու Ան-
աղբարութիւնը, կը ցցուի խորխու ու մա-
քուր փարսու ձգառ, գիտակից ու զեղեցիկ
Մտածումին, այդ փարսու զոր կատուցած են
հանճարը, առաւսպանքն ու զիւցապնական ե-
րազը ընտրեալներուն, այսինքն ճշմարիտ

մարդիկը և Գեղեցկութեան, ազնւութեան, բարձր լինելու արդ յիշատակարանը պիտի հանի որ մեր իրականացնելու դրացապատկան վսեմ խորհրդանշանը, որուն համեմատման վրայի վստաւանքը, ժամանակներու կատարած ինչ պիտի ընկերագուի, ինքն իսկ բարեբար լոյսի փոխումը, Բարութեան եւ Գեղեցկութեան Աստուծոյն Որմիզդին՝ մարդու պայծառութեանը մէջ, Այդ փառքը վերջի վերջոյ պիտի հալեցնէ իրմէլ զուրա արձակուած վեհանձն լոյսին մէջ՝ այն արիւնձու աղջամուղջները որոնց մէջ մարդկային սղորմելի կոհակները դեռ այսօր իրարու կը յաղթին եւ գրաւը կը պատռեն:

Ապրիլ Արուեստը, գերացոյն պատիւը, ապաստանն ու ինչքը մարդկութեան:

— Chants populaires arméniens գրքին վրայ l'Européenը, իր՝ վերջին թիւերէն մէկուն մէջ, հրատարակած է ընդարձակ յօդուած մը՝ Պ. Փոլ Արման Հիւրի կողմէ գրուած:

Նոյն գրքին վրայ Վիեննայի թիւթերէն մին, Wiener Abendpost, հրատարակած է յօդուած մը իր 22 օգոստոսի թիւին մէջ:

Տանիմարեական ամսագիր մը. Dansk Tidsskrift, իր նոյնմերթի թիւին մէջ հրատարակած է Թարգմանութիւնը Քամառ Գաթիպայի «Աւրաբի արտասուքին», Նայրանդեանի «Աղանձ» և Ա. Զ. ի «Օրոր» թիւը:

ԳՐԲԵՐ

Ս. Էջմիածին, 303-1903. — Առ Նորին Վեհապառութիւն ՏՏ. Միլիտի Ա., Ժայռադոյն պատարար եւ կաթողիկոս ամենայն Հայոց, մեծարանք նուիրի ի Հայոց Մխիթարեանց Վե-

նետկոյն: — «Աղգային» մեծ յորեկանն է՝ կ'ընէ նախարարին մէջ՝ զրքին հեղինակը Ն. Ս. Էջմիթիկեան, Իրիզորայէն եւ Տրգատայէն թանաքի հազարվեց հարկաւմեայ հիմարկու թիւնը, մեզ առիթ տուաւ: Ս էջմիածին նկարագրութիւնն առանձին հատորիկով նուիրել նոյն առճարի հայրապետական գաւուն վրայ տար տարիներէ վեր բարձր շնորհ ՎԵՆԵՐԻԱՆԻ ՆԱԶԱՐԻԱՆՍԻՆ, Սյու մեր փոքրիկ աշխատութիւնն, ըստ կարեւորին կատարեալ ընկելու համար՝ աչքի առաջ ունեցած ենք ցարդ Ս. Էջմիածինի վրայ հրապարակուած գրութիւնը: Մեծայայտ ենք որ հատորիկս հանձնի պիտի անցնի, ոչ միայն Նորին Վեհապառութեան այլ եւ ի սփիւռն աշխարհի ցրուած ամէն Հայուն: »

Հոյակապօրէն տպագրուած, գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած, այս գիրքը կ'ուրուագծէ էջմիածնայ տիւր տաճարին պատմութիւնը, բազմաթիւ շահեկան տեղեկութիւններ կուտայ անոր ձեւափոխութեանց եւ անոր յարակից իրողութեանց, ինչպէս եւ առճարի ու վանքին մէջ գտնուած գեղարուեստական առարկաներուն, հնութիւններուն, քանդակներուն, գեղանկարչական շուրջաններուն վրայ, եւ Ն. Սյուն պատպասին զգացումը որով դաւանական մասնաւորութեանց ամէն անասկ մտահոգութիւններ մոռնալով, Վեհապառութեան պարմանքները հարկ կը մատուցանէ Հայոց նուիրական սրբավայրին, արարք մըն է ամէն գովեստէ վեր եւ անհունապէս պատուարեալ Մ. Հաղարտ Միաբանութեան:

Le Rythme tonique dans la poésie liturgique et dans le chant des églises, par Pierre Aubry. — Մանթ հալաղիտ երաժշտալիտը Պ. Փիլի Օպրի, այս շատ գեղեցիկ աշխատութեան մէջ ուսումնասիրած է երաժշտական եւ տաղապահական կարեւոր հարցեր՝ հայ յոյն եւ լատին եկեղեցական երգեցողութեանց հաւասարապէս պատկանող: Այդ մալիարական աշխատութեան մասին յաջորդ թիւով մը՝ պիտի խօսենք աւելի մանրամասնօրէն, (Առայժմ կը շառանանք զայն յանձնարարելով երաժշտական գիտութեամբ պարագայող ու մասնաւորապէս մեր եկեղեցական երաժշտութեան պատմութեամբ հետաքրքրուող բոլոր Հայերուն: